

Koncertzene a beat?

Hogy jönnek hozzá, hogyan merészelik ilyen „malachanda” műsorát koncertnek nevezni — füstölgött a névtelen levél szerzője, kivágott újsághirdetést mellette, annak az ismert beategyüttesnek fellépéséről, melyet most két okból elhallgatnánk. Szemérmességből — és valószínűleg, mert teljesen mindegy, melyik volt: dühös levelezőnk néhány nappal később hasonló küldeményt repetázott. A beatet vette célba; művelői nem koncerteznek, a szó más fogalmat jelent szótárban. Szívem szerint válaszolhatnám, igaza van a maga módján, bár a magyar nyelv értelmező szótára nem tesz különbséget beategyüttesek és szimfonikusok hangversenye között. Legfeljebb javasolhatnám, ha már ennyire indulatba jött, fogadjon el a koncertezés átvitt értelmű használatát — „énekes madár, egyéb állat, hangosan, huzamos ideig hallgatja hangját” — humoros idegnyugtatónak biztosan megteszi.

1

Hanem tartok tőle, egyetlen kifejezés pontosságán lovagolva más dolgokról is beszélni kell. Nem tudom, azok között, akik a koncertek szmokingos-szertartásos etikettjét féltik, elefántcsont toronyba zárnák a „parlagi, alpári” könnyűzene elől, mennyire hajlamosak például Mozartot kikérni Bartók ellenében, vagy Verdire

esküdni Schönberggel, Honneggerrel, Lutoslawskival szemben. Hogyan magyarázható, hogy Bartók is, Lehár Ferenc is saját korát fejezte ki zenéjével, hogy ugyanezt teszi néhány utcasarokra egymástól Durkó Zsolt és az Omega-együttes, Szöllősy András és a Módos-vokál? Korunk zenei nyelveinek bábéleiben, a bőség zavarában kénytelen-kelletlen kompromisszumokat kötünk a kifejezésekkel, mert egyszerűen nem tudjuk követni, érzékenyen elkülöníteni a hasonló műfajok szélsőségeit. Felesleges felsorolni, hogy egyszerre rendeznek beategyüttest és kórusfesztivált, hogy Kodály Zoltán zeneszerző, de Dankó Pista és Zorán Szevanovity is az, hogy nemcsak Balázs Béla írt szöveget Bartóknak, hanem Szemes Iván is Lovas Róbertnek, vagy Adamis Anna Omegáéknak. És még nem is válogattunk a vadhajításokból. Közismert a Beatles legendája. Allítólag Elisabeth Schwarzkopf dalokat kért tőlük, Richard Buckle Beethoven óta a legnagyobb komponistáknak (majdhogynem így: Beethovennek) nevezte őket, sőt Leonard Bernsteint (akinek nálunk is népszerű tévésorozata laikust, műértőt egyaránt lebilincsel), a Schubert-dalokra emlékeztetik a Beatles-szerzemények. Tételekről van szó, bármennyire is meghökkenőekről. Megosztott a kultúra gátlatása, nehéz eligazodni a nyüzsgő káoszban. Zoltai Dénes írja egyik zeneeszté-

tikai tanulmányában: manapság a zenei idiómák nem egymás mellett élnek, hanem egymás ellenére, sőt egymásból is — majd a modern zene ismert kritikusa, Stuckenschmidt-tet idézi egyetértően: a modern zenét előítéletek nélkül kell hallgatnunk, pontosabban hallgatnunk kell. A „csupa-fül” hallgató ugyanakkor „csupa ember” is, tudatos lény, aki nemcsak passzívan „befogad”, hanem közben aktívan válogat, íté.

2

De hol vannak a „csupa emberek”? Hányan vannak, akik hajlandók válogatni és ítélni, akik egyáltalán veszik a fáradságot eligazodni a bőség bábéleiben? A közelmúltban két fiatal zeneszerzőt láttunk vendégül a Sajtóház művészklubjában, ahol a havonkénti programokon rendszerint körülményes helyet kapni, annyi az érdeklődő. Igaz, a közreműködőkhöz igazodva rossz terminushoz kellett ragaszkodnunk, szombat este nincs sok esélye a „nehéz művészetnek” — mégis meglepően üres maradt a terem, az értelmiségiek, a szellemi foglalkozásúak szűk belsőszinpadán. Ugyanakkor néhány órával korábban, szombat délutáni ifjúsági koncerten ugyanennek a két fiatalembernek, Bozay Attilának és Balázs Árpádnak őszinte, a maga tisztázatlan zenei ismereteivel is kíváncsi, az újszerűre, az érdekes hatásokra fogékony fiatal, aktív közönsége volt: szakmunkástanulók! Nem hiszem, hogy többségük tanári óhajra adta volna az érdeklődőt (parancsszóra egyre nehezebb figyelmet várni az ifjúságtól) — miként nem szerencsés ebből az egyetlen példából sem messzire következtetni. Legfeljebb csak addig, hogy a kortársi zene busás ajánlatainak, megoszóló vásárlóközönségében érdemes számítani az ifjúságra, s jól teszi a fülharmonia, ha számít rá. Előítéletek nélkül, tisztalappal, fertőzeten kíváncsisággal ülnek a nézőtérre, tapasztalatok híján sokkal kevésbé ragaszkodnak a hagyományok nagy élményeihez; legtöbbször eszébe sem jut megrögzött harmoniákat, klasszikus kövületeket, a szép hangzás biztosságérzetét hiányolni a szilaj, rakoncátlan hanghatásokban. Lényegében ugyanolyan tiszta fülel figyelik a muzsikát, amilyen tiszta kézzel, az elődök árnyékából elhúzódva fejeznék ki magukat, gondolataikat a fiatal szerzők kottapapíron.

M. I.

Sikkasztottak, csaltak

Társadalmi tulajdont károsító sikkasztás és más büntető miatt emelt vádat a szegedi városi-járási ügyészség Pálmay Csaba (Üllés, Tolbuhin u. 20.), valamint társai, Szűcs István (Pusztamérges, Felszabadulás u. 18.) és Ivánkovits Zoltán (Üllés, Fehérvári u. 33.) ellen. Szűcs István az Üllés és Vidéke Áfész pusztamérgesi iparcikk boltjának vezetője, Pálmay pedig az Áfész főkönyvelője volt. Egy alkalommal az Áfész helytelen könyvelés miatt 21 ezer forinttal kevesebb leltártörtételet számolt el az iparcikk boltban, mint amennyi a leltár eredménye alapján elszámolható lett volna. Szűcs István ezt az összeget meg nem állapítható részletekben kivette a bolt pénztárából, s Pálmaynak is adott belőle 5 ezer forintot. Tavaly májusban Pálmay Pusztamérgesen járt az iparcikk boltban, s megemlítette, hogy pénzre lenne szüksége. Volt neki néhány — mint mondta — olyan számlája, amivel még

nem „terhelte be” magát. Megjegyezte, hogy az Áfész főkönyvelője Ivánkovits Zoltán vezeti a boltban, s ő elintézi, hogy a számlákat ne vesszék be. Szűcs Istvánval több mint 20 ezer forintot vett ki a pénztárból, s ezt egyharmad-kétharmad arányban megosztotta Pálmayval. Alig egy hónappal később — tavaly júniusban újabb, ezúttal 28 ezer forint feletti összegről szóló számlát adott Pálmay Szűcsnek. A bolti kasszából kivett pénz egymás között újra harmadolták. Az Áfész sérelmére így 48 ezer 767 forint kárt okoztak, ebből az összegből 32 ezer forint lett Pálmay Csabáé, a többi Szűcs Istváné. Ivánkovitsné — akivel Pálmay életközösségben élt — a számlákat szörnőrizta.

Pálmay ezenkívül még többször is követett el társadalmi tulajdont károsító sikkasztást és csalást. Az ügyészség ellene és két társával ellen vádemelést nyújtott be a szegedi városi-járási bírósághoz.

Évi tízmillió — fásításra

Zöldövezet, hétvégi pihenő, üdülő Szeged közelében

Kulturális eredményeink között kiemelten értékeljük a szegedi Akadémiai Bizottság tevékenységét. Fórumain rendszeresen foglalkozik Csongrád megye, Szeged előtt álló legfontosabb feladatokkal. Legutóbbi ülésén olyan világproblémával foglalkozott, mint az urbanizáció okozta zaj és levegőszennyezés ártalom, és ezzel szorosan összefüggő zöldövezetek, pihenő-, üdülőtelepek építése. Takács Máté, Szeged m. j. városi tanács főépítész, Törő János, a Szegedi Tervező Vállalat kertmérnöke és Polner Antal, a DEFAG erdőmérnöke meggyőzően bizonyította előadásában, hogy a zöldövezetek a városi klímáját, a városi lakó emberek életét döntően befolyásolják.

Az egyre növekvő szabad idő, a dolgozók egészségi igénye egyre jobban sürgeti az üdülőtelepek, a hétvégi pihenő építését. Köztudott, hogy például Csongrád megye egyik legnagyobb városában, Szegeden, kevés a zöldterület, a pihenőpark. A város fejlődésével, úgy tűnik, hogy a meglevő kevés is csökken. Tárjányváros helyén évekkel ezelőtt például 700 ezer négyzetméter gyümölcsös állt. Ehelyett 240 ezer négyzetméter játszó- és pihenőtér, 460 ezer négyzetméter burkolt, beépített, valamint 300 ezer négyzetméter homlokzati felület található. Vagy egy másik példa: az olajipar 36 négyzetkilométernyi volt mezőgazdasági területet foglal el közvetlenül a város közelében.

Nemcsak Szeged, hanem valamennyi nagyváros gondja a megfelelő zöldövezet kiépítése.

Ezt bizonyítja a területfejlesztési kormányrendelet: „... az erősen urbanizálódó

körzetek közelében fel kell tártani és ki kell fejleszteni azokat a területeket, amelyek adottságaik révén a városi lakosság hétvégi pihenési és turisztikai igényeinek kielégítésére alkalmasak...” A szakemberek számba vették Csongrád megyében azokat a területeket, melyeket az elkövetkező időszakban hétvégi pihenőparkká fejlesztenek. Ez, sajnos, hosszú lejáratú terv, hiszen 15–20 év szükséges ahhoz, hogy a facsemétéből lombos fa legyen.

Szeged ártéri város, ám — az ártéri erdők kivételével — igen kevés zöldterülettel rendelkezik.

A körtöltésen kívül csak elszórtan találunk erdőket kispácellákon. A sokat emlegetett zombói erdő kisebb, mint az újszegedi liget. Legjelentősebb zöldövezet, erdő a sándorfalvi, a sövényházi és az ásatóhalmi, de ezek 15, illetve 30 kilométer távolságban vannak Szegedtől. A megfelelő zöldterület kialakítása érdekében Szeged környékén kell sürgősen erdőt telepíteni. Az elképzelések szerint legalkalmasabb lenne az erdőtelepítésre az algyő-fehértói fűcsatorna tiszai csatlakozásától indulva mintegy 150–200 méter szélességben levő terület. Az erdősáv a jelenlegi tő déli oldalán húzódná tovább a budapesti útig. Ennek a tervezett erdőnek egy leágazó része a csongrádi műút mentén észak felé csatlakozna a sándorfalvi, illetve a sövényházi nagyerdőhöz.

A magyar tenger, a Balaton igen távol van megyénkől, ha valaki hétvégi pihenőt ott akarja tölteni, akkor szabad idejének jelentős részét utazással töltheti el. Csongrád megyében már ed-

dig is számon tartunk jó néhány olyan üdülőtelepet, ahol kellemesen lehet eltölteni a szabad időt, ezek továbbfejlesztésére nagy gondot fordítanak. Szeged fő üdülőterülete a Tisza, a Maros partja, és annak ártéri erdői. A mindennapi üdülést, a munka utáni pihenést szolgálják a városi parkok, a sport- és strandterületek, igen kedveltek az úszóházak és a Sárga üdülőtelep.

Igen népszerűek Szegeden az úgynevezett hétvégi kis-keretek.

A telkeket az ipari védősávokban kialakított gyümölcs- és zöldségtermelésre a város szerződéses formában hosszú távra bocsátotta a szegediek rendelkezésére.

A nagyszerű tervekben 20 Szeged környéki, Csongrád megyei pihenő-, üdülőtelep szerepel. Ezek már részben működnek, részben pedig ezután alakítják ki. A felsoroltakon kívül a legjobban kiépített üdülőtelep a mártélyi, mintegy 6 ezer fő pihenésére, üdülésére alkalmas. Az anyási camping is kedvelt üdülője a Csongrád megyieknek. Júniustól szeptemberig keresik fel a pihenni vágyók. A campingtáborban általában 80–100-an vernek sátrat nyaranként. Tovább fejlődik az atkai-saséri camping. Atka szigetén mintegy 6 kilométer tiszai holtágot erdősítenek.

Az erdőgazdaság évenként 10 millió forintot fordít erdőtelepítésre.

Ez azt jelenti, hogy a negyedik ötéves tervben mintegy 200 hektárral nő a zöldövezet, s ezzel lehetővé nyílik arra, hogy a szegediek, a Csongrád megyeiek nemcsak a hét végét, hanem szabadidejüket is a zöldellő Tisza partján tölthetik.

H. Zs.

Ifjú építők tanácskozásán

Ifjú építők — technikusok, mérnökök — tanácskozásnak a DELEP Booskai utcai kultúrtermében. Csend feszül a teremben, hisz a fiatal műszaki értelmiségiek „hűsbavágóan” közeli problémáikról tájékoztatja Berta István, a megyei pártbizottság munkatársa. A harmadik ötéves terv eredményeit sorolja. Megtudjuk, hogy a megye fejlődése iparilag kiemelkedően dinamikus volt az elmúlt évtizedekben, még az építőiparban foglalkoztatottak száma is 60 százalékkal emelkedett — bár még mindig hiányzik a szakképzett munkáskéz, különösen Szegeden.

Az elkövetkező, negyedik ötéves terv láthatóan még nagyobb erőbevetést igényel az építőipar kapacitásának növelését, s ennek első feltételként a szervezett munkaerő-biztosítást, a munkások kollektívák állandóvá szilárdítását.

Az előadás nyomán megismerkedünk egyebek között a szakmunkás-, illetve középiskoláképzés gondjaival, a mélyépítő-munkák elmaradásának okával — az eljövendő építőiparban vett jogos reményekkel... Berta István ilyenképp summázza mondandóját:

— Lehet, hogy „nagy szavakként” hangzik, mégis megköszönöm kijelenteni, mert meggyőződésem szerint ez az igazság: ifjú építők, mérnökök, technikusok, elsősorban az önk kezében van a megye jövőjének, felépülésének záloga!

A csend — ha lehet fókuszról szó — még inkább elmélyül. A meghatottság csendje is ez; én magam legalábbis kissé meghatottan tekintek végig az asztalok körül ülő fiatalok — lányok, fiatalasszonyok, legényemberek, ifjú családapák — csoportjain...

Bizony, olyanokkal ülök együtt a teremben, akiknek felkészültségén, talpraesettségén, szorgalmán is áll vagy bukik az, hogy miként lesz egyre több korszerű lakóépület, gyár, iskola, kultúrotthon, bölcsőde — s minden egyéb, mely ember-szabásúvá varázsolja az emberi létet.

Lénárt Béla, a KISZ városi bizottságának szervező titkára előadásában megerősíti az ifjú diplomások szerepének jelentőségét; elsorolja, ezek a fiatalok hogyan járulhatnak hozzá a műszaki és gazdasági feladatok legcélszerűbb megoldásának, az új technológiai eljárások elterjesztésének, a műanyagok széles körű alkalmazásának, a gyártmányátviteli idő csökkentésének munkálataihoz...

Aztán a vita is megindult. Van, aki őszintén szóvá teszi, hogy az ifjú diplomások több esetben korszerűtlen tudással lépnek az élet porondjára az egyetlen padjaiból. A technikai fejlődés túlságuldott rajtuk...

Az idősebb kollégák ebben a tekintetben mindjárt azzal a jótanáccsal szolgálnak, hogy a fiatalok iparkodjanak mindenekelőtt számítástechnikailag képezni magukat, mert ma már ez az építészetnek is alapja. Az elkövetkező időszakban 30–40 ezer embert szükséges korszerűen kiképezni ebben a vonatkozásban...

Akad a fiatal felszólaló között, aki a gazdasági, termelési feladatokban való helytállást tartja elsődlegesnek — s van, aki ezt ki egészíti a politikai feladatok, a KISZ-munka szabta tennivalók vállalásának hangsúlyozásával.

A vita nyilván folytatódna, aki a kérdésben is áll lenne rá — no, meg ha a fiatalok kevésbé ünnepélyes keretek között lennének együtt... Molnár Sándor, a DELEP párttitkára láthatóan érzékeli is ezt, mert felszólalásában azt tanácsolja; a szegedi és megyei tervező és kivitelező építőipari vállalatok műszaki fiataljai keressék annak lehetőségét, hogy közös problémák megoldása érdekében minél többször, s minél kötetlenebb formában találkozhassanak, s egymás között, oldott és bizalmas eszmecsere révén próbáljanak gondjaikat könnyíteni. Talán cél-szerű lenne — mondja —, a fiatal műszakiak klubját létrehozni Szegeden.

A felszólalások tanulságait szűrőgetve a magam számára: az ifjú mérnökök és technikusok, az ifjú építők klubját én is nagyon célszerű, kedves és megvalósítható ötletnek tartom.

Dér Endre

Halálos baleset az E-5-ös úton

Dr. Miklós István, a szegedi rendelőintézet fogászati főorvosa kedden Kistelek felől Szegedre tartott Volkswagen személygépkocsijával. A vízes úton kocsija megcsúszott és fának rohant. Dr. Miklós István a helyszínen

életét veszítette. Az autóban volt 4 éves kislánya és felesége is. A kislány tegnap, szerdán, a szegedi sebészeti klinikán meghalt. Dr. Miklós István nem állapota válságos. A baleset okának pontos felderítésére a vizsgálat tart.

Nikolényi István